

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 20. октобра 1889.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 1) — 5, — 2¹/₂ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду Ручкописи се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Kamenic. (Srem) Syrmien). — Претплата и све што се тиче администрације шиље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду, из Србије књижари Валожића Београд и Ниш. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда.

Њеном императорском височанству КНЕГИЊИ СТАНИ

кад је даровала милијон рубаља

Црногорцима глађу паћеним.

Ој кнегињо Стано, целог српства дико,
Ој кнегињо Стано, црногорска храно,
Ти анђелски створе, врли добротворе,
Ти га умеш дати поклон обилати!

Дар је овај голем, пуна благослова, —
И Србин не памти оваких дарова;
Достојан је вел'ког жара ти и сјаја,
Достојан је твога новог завичаја.

Замириса тамјан, Словенством се шири, —
Није тамјан, није, твоја душа мири,
Јужни српски цвете, тргнут с' Црних Гора,
Пресађен у врте руског царског двора.

1.

О М И Р У.

Песму трајног мира
Њу и моја лира
Врло радо свира;
То у срце дира
Старца и младића,
Гавана, голића,
И слаба, и јака,
Ћака, и простака,
Попа, и пастира,
Баш и официра.

Свакога се тиче
Шта се о том виче

Ил шапуће само
И тамо и амо.
За то човек уши
Чак у Берлин пружи,
Јербо чути жели
Шта и Бизмарк вели.

И Бисмарк је каз'о
— Ох, утешна фразо! —
„Мир ће се одржат'
Још годину дана“ —
(То јест, ако прије
Не умре од рана.)

Баче Самоуче.

Ово — оно.

Што јесте, јесте: Пера Тодоровић је постао велики господин. И најстарији пријатељи, који су с њиме и по десет пута пили брудершафт, зазиру од онога фамилијарног „рег ти“, и не кажу му више: „Ти Перо!“ него „Виперо!“ И он, кад то чује, тек онда види ко је, — савије се у клупче и скочи из Београда, да га не би скупштина изабрала за почасног фурурцију, опачара, или можда још и за лажнога сведока. Он зна, да је за што више рођен, зна да се већ и сада Србија око њега окреће, па за то је свој велики одлазак објавио у својим „Малим Новинама“ на врло скроман начин. Уверен је, вели, да ће његово отпутовање начинити велику сензацију и узрујаност у Србији, и да ће то друкчије енглески „Тајмс“ а друкчије француски „Журнал де Деба“ тумачити, па да не би народ криво обавештен остао он издаје мани(т)фест и расветљује потребу свога привременог вандровања и моли и праќлиће народ, да се због одсуства његовог не побуни, јер њему не треба буње, има он доста тога у својој ћупи (где држи цр-пило, сирјеч мастило), у своме мозгу, а можда већ и у својој савести. На тај начин се Пера опростио са возљубљеним му народом. Не знамо је ли отишао пешке ил је тражио ата, ал да га је тражио народ би му га за цело дао и то би се (латински) звало Пере-ат!

У последње време много се говори о румунском митрополиту Мирону. Тешко је описати његову лепу миронију, а да ко год у тој речи не нађе иронију. Румунски народ палази у њему свога бранитеља, бранитеља и вере и народности, па тешко је

отворити очи према његовим врлинама, а уједно се играти жмуре са нашим архијерејима. — У нас је ушло нестрпење и немир, а тај би се немир могао излечити само каквим Мироним, — али дајте лампу да га тражимо.

Што се тиче римског бискупа Хајналда он заиста има лепо и значајно име, — ал шта се то тиче нас. Нас се можда у толико тиче, што Хајнал значи мађарски зора; па ми кад звонимо Хајнал(д)у, хтели би можда и своју зору да пробудимо и онда је заиста то звонење не само пре(д)зорно него и зазорно. А што смо Хајналду у православној цркви и службу божију одслужили, то ће нам бар свети Ђирил и Методије опростити, кад се сете где смо и како смо, ал нисмо могли, јер они су здраво високо, а ми смо здраво ниско.

Кажу да се принц Кобург враћа са свога европског пута. Бугари већ праве шпалир и вичу: „Беж'те, децо, с пута, иде баба љута!“ — За што је баба љута то она сама најбоље зна, — а канда ће бити још и љућа кад потроши оно мало ситна новца, на који је зинула и хала и врана. Кад се баба на пут кренула онда је још била блага јесен, а сад се већ зазимљује, није дакле чудо, ако баба при доласку своме примети, да је сад у Бугарској много хладније, него што је пре било.

И питање о краљици Наталији много занима свет. Е, али кажу да је то њена приватна ствар. Тако треба да каже и српска нар. скупштина, па кад је то приватна ствар, нека ју и она привати.

ПОДЛИСТАК.

К Њ И Ж Е В Н И К

— ПРИПОВЕТКА. —

(Шаставак.)

Прошло је неколико дана; Велизар је сваки дан по више пута „дуго седео и мислио али написао није ништа.“ Но он ни најмање није очајавао, нити га је тај негативан успех плашио од даљег „рада“. Ако му је у соби било тесно, те није могао да разграна своје мисли, отишао је у шуму или у планину; ако му се пак у божјем зраку, са превеликог простора, мисли и сувише раштркаше, вратио се опет у собу. Оловка му је тако рећи већ прирасла за прсте; али нова бележница остала је чиста, као при дан, кад ју је купио. Па ако и није написао ништа, тим се већма пуштао за својом фантазијом а то га је у неку рuku задовољило.

Кад се бавио у својој соби, имала му је и мати и сестра налог, да никог не пуштају унутра, да му не би сметали при озбиљном, књижевном раду. Зорица је тада обично седела близу његових врата, па ако му је дошао који колега у посету, задржала га је речима: „Не можете ући; Велизар пише американске трагедије.“ Колеге се згледаху, слегаше раменима и одоше. Њима је то било и

смешно и лудо; али им није било ни на крај памети, да помисле, е је то по Велизаровом налогу, већ мишљаху, да је Зорица нешто начула о трагедијама, па хоће пред њима да се покаже.

Велизар је то чуо у својој соби и још већма се загњурio у хартије, држећи на сигурно, да ће сад експлодирати каква нова мисао, пред којом ће цео свет пасти на колена. Шта више, он је гледао у духу, како му министри просвете свију држава шаљу изасланике, па му чисто намећу патенте за те самосвојне мисли. А он прима изасланике, прима разне депутације; у његовом предсобљу — јер је међу тим узео велики стан — гурају се потајни агенти разних песника, енглеских, руских, француских и т. д., да кријумчарењем дођу до које оригиналне мисли његове, па да их онда као своје растуре по свету. Па не само то, већ он ће отворити неку врсту пијаци са својим мислима, неку мисаону берзу, па ко боље плати, добија и бољу мисао.

Али, ах! те мисли.....

— Не могу мени мисли пасти на ум, као каквом филистру, рече Велизар после дужег времена у себи; то мора ићи на други начин. Велике последице морају имати и велики узрок. Није доста имати личнога уверења, треба и мало одушевљења. Ја га до душе имам у себи, али не ће бити згорег, ако га малко подигнем, унапредим, ако му дам јача крила, смелија полта! Покушаћу да се

Бука. Шта велиш ти о томе новом баругу, без дима?

Шука. Па сваки је барут без дима; — само га не треба палити.

Бука. Но, то су баш незнатна места: Подгорци и Новоивљани, и они се уписаше у чланове Матице Српске.

Шука. Ћути, да не чују наше веће општине, јер ако су што и наумили, биће им срамота повести се за Подгорчанима и Новоивљанима.

Бука. А није им срамота заостати иза њих!

П у с л и ц е.

□. Шта! бивши краљ Милан да се прими мандата, — ни за живу главу! Воли се он и оженити него тако што учинити. Са једном женом може још како тако изићи на крај — али са уставном скупштинском викад ни до века.

§. Даклем питање о сазиву нашег конгреса „*већ је на прагу*“. — Сад само треба да се сагнемо па да га дигнемо.

△. „Љубимац и изабраник народни“ Арсеније сад је већ тако остарио, да се ни сам Радић не би противно његовом избору. — Али сад је већ и народ старији и за неких десет година искуснији,

заљубим. Шта, покушаћу!? Заљубићу се. Само не знам још, хоћу ли изабрати сретну љубав или несретну. И једна и друга одушевљава. Аха, сад знам! За лирске песме и шаливе игре заљубићу се сретно, а за епске песме и трагедије заљубићу се несретно. Једно ме само мучи. Ако изаберам несретну љубав, дакле одушевљење за трагедију, може ми се десити тај малер, да се баш и девојка заљуби у мене. То би онда био неспоразум, била би велика неприлика за моју трагедију; али ха! Ја ћу оставити онда нека девојка чезне за мном — па ето ти несретне љубави, и трагедија је готова. Сирота девојка! Само да се не убије, јер то, а, то не бих хтео никако. У осталом, шта знам радити. Ја ћу онда поред трагедије написати и силне елгије, те ћу је овековечити. Бар ће постати славна. А овако не би се нико ни освртао на њу. На посао дакле!

Велизар се почео од тог дана ипак марљивије облачити и кад год је изашао из куће, био је скроз уверен, да ће се вратити с каквим „одушевљењем“. Сад већ није ишао у Срем или у шуму; поље за рад постаде му променада. Купио је штапић и њиме је млатио лишће са дрва; купио је и два „двигера“, у једном беше обично стакло, у другом загасито. Кад је хтео „сретно“ да се заљуби, натакао је први на нос, а кад је хтео писати трагедије, носио је загасити, да њиме некако мармира, обележи и своје загасито расположење.

⊗. Калаји је некад рекао да је „Босна српска земља“. Сад још кад би Босна признала, да је Калаји српски пријатељ.

⊙. У целој Глинској околини нема српске учитељице, — то није добро. Али што у Шиду има „српског свештеника“ — то је још горе.

⊠. Многи не знају како је правилније писати: Македонија, или Маћедонија. — Док се не реши питање о тој покрајини, могло би се писати и Ма ч е д о н и ј а.

⊚. Чујемо да се у Беловарском срезу српске књиге из школа избацују. Ако нас варају то није бело већ врло црно варање.

⊛. У Илоку се Чивути потукли, и то у синагоги. Требало би им послати поп Ањима шидског да их умири, или да га добро прочерупају.

8. Долгоруки не би био опасан, да нема људи долгоноси.

Штампарске (а не и логичне) погрешке.

„Г. Н. Н. тако је прљав, да би требало већ једаред да се убије“ — (читај: умије).

Госпођа Соса махала је све већма главом а Зорица је постала све тајанственија и тајанственија. Она је осећала с братом, па како је он био расположен, тако је била и она. За ручком се мало говорило. Ако је госпођа Соса хтела, што да каже, Велизар јој прекиде реч: „Немој, мати, баш сам код катастрофе!“

— Али, ти си болестан! рећи ће опет госпођа Соса.

— Срце ми је болесно, мати, одговори Велизар тужно и натакне загасити цвикер на нос.

— А шта ће ти то чудо? настави госпођа Соса.

— Кад ме срце боли, носим то обележје и кад спавам, рече Велизар и пређе претима кроз косу.

— Ти онда ваљда и загасито сањаш? запита га Зорица.

Велизар погледа сестру и замисли се.

— То је добра мисао, рече у себи; мораћу се ослопити мало и на сан. Од сад ћу имати код кревета хартије и оловку, па чим шта сањам, а ја ћу забележити. После се већ то даје изградити. Нек је само клица ту.

И за иста, Велизар је од то доба метнуо хартије и оловку под јастук, да свој сан онако тазе забележи. Али није дошао до прилике, да што прибележи, и то из врло простог разлога: није никад ни сањао ништа. Тим се већма одао на љубав. Само коју да заволе?

(Наставиће се.)

„Кад се наша намастирска куварица у галу обуче, сви прњаворци веле: Баш лепа свиња“ — (читај: свида).

„Скупо ће нас стати сваки козак“ — (читај: корак).

„Један пензионирац који хоће у овој вароши да се настани, тражи лепу, малу соницу“ — (читај: собицу).

„Пречасни господин не једе сваког петка меса; подајте му шибе“ — (читај: рибе).

„Господин Н. Н. не ради ништа а вуче велике дневнице. То је велики шерет“ — (читај: терет).

Дуванџијска практика.

Кад сам био летос у Београду бацам се у трошак па купим паклу најбољег дувана, да видим какав је. Што је ужасно скуп, на то се нисам тужио (можда је то само с почетка тако, а после ће бити јефтинији), него сам се морао потужити што се тај дуван, кад направим цигарету од њега, сваки час гаси.

Један пријатељ ми рече: Знаш шта? Ја опет имам паклу најјефтинијег дувана, — хајде да га помешамо, па да и ја и ти злу доскочимо.

— Како то?

— Твој се дуван гаси, а мој опет пали (грло). Тако ће један другог допуњавати. — Зар то није наметно!

Е, ал како моја стрина куне!

%. Да бог да ти ексектор био на божић полагањеник!

%. Тиров ти канал лађе возио!

%. Нос ти се за Новосадску променаду заленио (али онда кад немаш кијавице!).

%. Да бог да онемио, — па те тек онда „дрекалом“ звали!

%. Не видио раја, док не прочиташ десет бројева „Турског Народа“ и „Њиовог доба“!

%. Да бог да те свет благосиљао као Гарашанина у Србији!

%. Да бог да се три дана и три ноћи по Београдској калдрми шетао.

%. У маџарској гимназији српски учио!

%. Да бог да ти упуц у гусле чардаш свирао!

%. Три ти адвоката кожу дерала, — па макар после и добио процес!

%. Поп Аћим те у цркви на вечерњу по увету благословио!

%. Да бог да ти леђа засврбила а жаџдари их ти почешали!

%. Да бог да бегало од неправде, па дошао да ти Мрквић суди!

%. Ђаво те однео да говориш о слози, кад људима само кавга треба!

%. Да бог да те у Пешти инспирирали, у Кикинди анимирали, а у Босни цивилизирали!

%. Грозви ти се у депни сат заљубио!

%. Кад умреш, да бог да ти др. Стева Павловић надгробно слово говорио!

%. Да бог да те цела Европа за нос вукла, све донде, док ти се нос не отегне као у Кобурга!

Једна тачка из дневника једног заљубљеног
Ђака.

„Децембера 13. Ово бележим у дневник за то, јер дневници после смрти човечије изилазе на јавност, па нека и ово изиђе на јавност, да се види какви су уредници за време мога ђаковања били. Нећу да говорим ништа против уредника нек ова песма говори:

Кад сам . . .

Посвећено М Р.

Кад сам тебе ја спазио
Срећнији сам био
Ти си Маро учинила
Да ми ј' живот мио!

Твоје оне црне очи
Ко трњине беле
Руке, ох ала су дивне
Зато т' љубим селе.

Песму ову певао сам по „Малој поетици“ и послао уредништву „Јавора“, по оно је није штампало. Нек суде други, ја нећу ништа да речем.“

Послао:

Др. Пеперитас.

Славне лубање.

Један Дебрецинац оде у Беч, па кад је свршио свој посао остану му још неколико празних дана, које ће да испуни шећући се по Бечу и гледајући разне знаменитости.

У то време бавио се у Бечу неки Шваба, који је у Пратеру показивао свој путујући музеј. Он ће можда и у Дебрецин доћи, али ко зна кад. Еле Дебрецинцу се прохте, кад му се већ лепа прилика дала, да види и тај славни музеј, да види „и то звер.“

На једноме столу у томе музеуму опази он једну човечију лубању.

— Чија је то лубања? Зна ли се на чијим је раменима та глава била? запита он газду од музеја немачки али са чисто мађарским нагласком.

— Зна се, како се не би знало

Немац се сети шта ће Мађар-емберу годити, пак пролужи: то је лубања славнога мађарског јунака Ракоција. Дебрецинац се саже и пољуби лубању пун пијетета на пође даље.

Мало подаље наиђе он опет на другу човечију лубању, која беше много мања, него она прва.

— А чија је ово била глава? запита Немца.

Овај му одговори:

— И то је глава *тога истог Ракоција*, али из доба кад је још био млад дечак.

Дебрецинац, у своме одушевљењу смео је с ума, да Ракоци није био какав орао од две главе, (шта више није ни волео те тице) — он се саже па пољуби и ту главу и оде пун задовољства из музеума.

Живот, смрт.

Сретан је онај коме је
Свемогући дао да сме,
За вино и мому живет'
А за слободу да мре.

Банаћанин.

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

Пролетос поизвицале овде онде по нашем дворишту зелене травчице. Тек биле помолиле своје главе испод потклубчених грудица.

Мума дође па ушчупа неколико.

— А како би ти кидала цвеће?! — изненадих је ја шалећки иза леђа.

— Та откуд да је то цвеће, кад нема оно што се милиши! — одговори она.

Љ. Л.

— А ди си био бабо? — запитаће мали Славко свога оца, који читав дан није био код куће, већ тек у вече дошао кући.

— Био сам у пчелињаку, — одговори му отац, који пчелари у велико.

— Па шта раде пчеле? — запитаће Славко даље.

— Поздравиле су те, да будеш честит, — одговори му отац.

А Славко на то радознало:

— А је ли ме и она поздравила, што ме је онда пециула?

Љ. Л.

Наш Јован иде у четврту гимназију, па мало овде, мало онде, научио вазда песама, те увек зја.

Мали Жарко кад кад га слуша, као да се диви „јестеству“ његову (а Јован је баш прилично грлат) а много пута и он удеси за њим, како већ он што нагоди.

Једном Јован, колико га грло доносило, певао ону песму „Хајдемо браћо“, а кад је дошао на оно „у жарку Африку“, Жарко држећи, да Јован ту њега мисли, упаде певајући:

„У Јовану Африку“ . . .

Љ. Л.

Било више деце па окупу.

— Децо, ко је жедан? — запитаће Рајко, којем је било тек око пет година.

— Ја — одговори његов много старији брат Неца.

— Па иди донеси воде — рече даље Рајко.

Неца прстодушно устане и доцесе крчаг са водом.

А Рајко ти се жедан навуче воде, па се онда слатко и лукаво стаде смејати, како је преварио Нецу, те није он сам морао ићи по воду.

Љ. Л.

Моја мала нећака Вукосава обукла нову хаљину и обула нове ципеле, па се све огледа од мила.

— Ала си лепа, Мумо моја! (Мумом сам је звао) — рекох јој ја.

— Е, а кад немам сесил! — рече она набусито, као да протестира, што јој несу и шешир купили.

— Па даћу ја теби мој „сесил“, — рекох ја, па јој натакох свој шешир на главу.

А за тим се станем чудити, чудити:

— Уф, уф, како јој само лепо стоји тај нови „сесил“! (шешир је баш био нов.)

— А ја га не волем — рече она испод шешира, који јој нао скоро на рамена.

— А за што Мумо?

— Јел је помлчина у њему.

Љ. Л.

На школском испиту у II. разреду.

Учитељ: Вита Гавранчић ће нам казати поздрав богородици.

Вита изговори лепо „Богородице дјево“ словенски, а после преведе то и на српски.

У том председник прозове Мију Малушевог, да даље говори, што ће га учитељ питати.

Учитељ: Кажу ти мени, Мијо, ко је поздравио децу Марију са тим речима? (Одговор је на то требао бити: архангел Гаврил.)

А Мија с поуздањем устаде и некако торжествено узгласи:

— Молим, господине, Вита Гавранчић.

Љ. Л.

Малом Милану причао сам, како је Диоген са фењром тражио поштене људе. На то ме Милан запита: — Јел' браца, па зар су онда људи тако мали били? Ха за то је Диоген и могао становати у аковчету! —

Ј. Воцин Мањин

Мог нећаке Жарка, и ма да је био тек од пет година, веома су занимале слике у календару „Орлу“. Сваки час ме запиткивао: ко је ово, ко је оно? Тим запиткивањем толико је дотерао, да је одмах погодио име онога, чију сам му слику показао. Па сведбао је он чак и то, кад у прелиставању која слика долази на ред.

Једном ће ме запитати:

— А је л', ујо, зашто је моголаш — тако је он у брзини сковао реч сликар, која му дотле беше непозната — моголаш њих овде?

Ја нисам ни мислио, да он не држи, да је то нешто лепо, кад кога „молују“ у календару, па му одговорим:

— За то што су били добри — и одмах додам: тако ће и тебе моголаш моголати, ако будеш добар, па слушај тату, маму и мајку.

Али гле! Мој ти Жарко удари у дреку.

— Ја не ћу да ме молује, — ваљда да ми одсече руке и ноге, ха-а-а! — па све поче грцати од суза.

Мало сам дуже морао мислити, док сам схватио, од куда та његова бојазан. То је било отуда, што су слике биле махом попрсја, дакле није било на њима ни руку ни ногу.

Једва сам га умирио, да му не ће ништа сећи.

А он, кад се на та моја уверавања мало стишао, запитаће ме још онако умацуран од суза:

— А ко ће ме залепити?

Ја сам се још пре тога смејао, а сад ово питање тако ми је било смешно, да од смеха ништа нисам могао на њ' одговорити.

Љ. Л.

Евица је често оца запиткивала како се маџарски каже ово, како оно. Отац јој одговарао, у колико је и сам знао. Једаред запита „како се каже маџарски кашика?“

Отац јој одговори: „канал“.

Евица се сигурно сетила оних канала што се сада копају кроз новосадске улице, па узвикну: „Ау-а! зар они с тако великом кашиком једу!“

Има ли ђавола!

У једном беспосленом друштву повео се говор о ђаволима. Један високоучени берберски калфа живо је доказивао да ђаволи и не „екзистирају“, а тиме је хтео рећи да ђавола у опште и нема.

На то се брат Игња разљути па му рече: „не булазни којешта! како би то било да нема ђавола!! — а да ко ће онда моју жену однети!?!“

Банаћанин.

Циганин и парациганин.

Циганин продавао коња, па га је хвалио и у звезде ковао (та ковач је био, па је и то знао), а његов друг стајао је поред њега па је само ћутао.

Ценкао се Циганин са муштеријом, па се наједаред окрете своје другу, парациганину, рекавши му: А што болан, и ти не рекнеш коју, да ми коња похвалиш?

А овај ће на то прогунђати: „нећу да га хвалим; — ономад си ухватио зеца на њему, па ме ни си ни позвао на ручак.“

Жеље два енглеска противника.

Лорд North био је енглески државни министар за време краља Ђорџа III. У својој старости са свим је ослепео, и тад једном састане се са такођер слепим Colonel-ом Вагге-ом, који беаше један од најжешћих противника министрових у парламенту. Кад су се састали, рече North своје противнику: „Colonel-у, ми смо се у нашем животу много и љуто нападали, трли се и гложили се, али ја мислим да је мало људи на свету, који би се тако радо видели, као баш нас двојица.“

(Код нас би неки противници радије жртвовали и очни вид, само да један другог не морају гледати.)

Наседаније.

За време турске владавине трговао је у Посавини трговац Рака, који је био припознат са свога родољубља, што је полицији турској доста бриге задавало. Често су му преметали кућу и дућан, тражећи нешто, што нигда наћи не могуше.

Једном натовари Рака пуну лађу разноврне гвожђурије, што ју је у Брчком купео, па пође и сам са истом својом ђемијом низа Саву.

У путу је са корманомешем Ђуром и са своја три момка (сами Срби), нешто много приповедао и смијао се, и час по час, изгледао на обалу Савску, као да некога изгледа. — И гле! таман лађа испод Брезовопоља, а са обале зачу се крупан заповедајући глас: „крају“!!

Рака се као мало узверио; момци се устумарали, али горе на обали стоји царски аскер са натегнутим пушкама, па ваља слушати. — Притерају лађу к' обали а четири турска војника под вођством једног старешине уђу у лађу и одма почну преметати онај нагомилани еспац, тражећи нешто, што је ваљда сакривено. Бадава је Рака преклињао, да му не чине штету, преврћући он е тешке везе гвожђа, те тамо те амо, (што је војнике ваљано заморило) официр не да се преварити.

„Бре, анасана! где си сакрио топове, хе?“

„Шта, у добар час! какве топове?!“ узвикао се Рака, „та немам ја топова, па где би их сакрио?“

Заман преврнуше ону силну гвожђушију и по десети пут, заман претресоме собицу момачку, па чак и под дигоше, нема ништа!

Сад се официр досети нечему. — Заповеди, да момци узму уже, па да са чамцем провуку уже испод ђемије, јер је хула ђаурска препреден, па можда је — — —

И то прође, али од топа ни корова!!

У једаред пљесну се Рака рукама: „Аман! Сад знам!

Ја сам детету моме купио један топић од дрвета, па је какав шерет сигурно преварио царску власт“ — и са тим изнесе из једне кутијице један мали дрвени топић, дечију сиграчку, и пре да је официру. Овај само промрмља нешто кроз стиснуте зубе и оде са војницима. — — — Хуљов Рака измаче, па се грохотом насмија: „аха, дина ти турскога!! Хоћеш још? Ала да зна да сам ја сам то подказао.“

Књижарско-издавачка филоксера

зовемо оне дужнике, који читају новине па неће да плате или узму да растурају књиге, па никад ни књига, ни новаца. Много пута смо их писмено позивали да плате што су дужни. Сад их ево јавно поименце износимо, па нека српски свет види који су то што филоксерски исисавају књижарско-издавачко чокоће, те у корељу затиру ову радњу у нас. Ево њихова славна имена:

	ф. н.
1. П. Марјановић, трг. Чуруг	дугује 9.45
2. Ђока Поповић „ Далъ	6.07
3. Јован Крајновић, учит. Бело брдо	6.75
4. Милан М. Продановић, Пакрац	4.95
5. Јосиф Грујић парох, Качфалу	4 50
6. Живојин Предраговић учит. Баваниште	15.—
7. Гавра Радмиловић, бележник, Соколовац	4.50
8. Коста Змејановић, парох, Грк	8 20
9. Љуб. Николајевић трг. из Руме, сада у Војки.	19.83
10. Лука Пришки, бележник у Крчедину	14.65
11. Љубомир Т. Ђурић, учитељ у Црепаји	6.25
12. Јован Апостоловић, парох у Рачи	9.05
13. Милан Теодоровић, парох, Кобаш	4.50
14. Вујо Вирјевић, трговац, Бихач у Босни	12.45
15. Исидор Николић, свешт. Арад-Гајсада у Вацу	11.25
16. Атанасије А. Николић парох у Шашинци	16.—
17. Тодор Коњовић трговац у Мохолу	18.70
18. Коста Михајловић, трговац у Жабљу	6.70
19. Дане Бањанин, Шкаре код Оточца	7.50
20. Ђорђе Јовановић, Вишгула	4.70
21. Илија Марковић учитељ у Мошорину	8.70
22. Стеван Ристић у Срп. Црњи	8.70
23. <i>Buchhandlung J. Reich Karlstadt</i>	17.47
24. Ј. В. Тијерану, у Оравици	2.25
25. Ристо Ј. Перотић, Мостар	79.65
26. Младен Ђорђевић, књижар у Београду	50.—
27. Ј. Трифуновић, негде у Босни	21.30
28. Леон Бирра, трг. у Бошњаци	4.66
29. Аксентије Ј. Аксентијевић, сада у Рушчуку	16.17
30. С. Д. Циковић, сада у Срему	13.88
31. Платон Соларић, парох у Катинци	10.80
32. Књижара В. Шмита на Ријеци	34.31
33. Јулијана Плавшић, учитељица у Барањи	6.—
34. Св. Савковић, учитељ у Цркви	6.40
35. Нико Радетић, трговац у Приједору	20 50
36. Љуб. Дмитрић, учитељ негде у Босни	17.16
37. Љубомир Милић, трговац, Јасеново	11.33
38. Љубомир Тодосић, трговац, Маргитица	14.59
39. Спиро Будисављевић, Кореница	20.14
40. Милош Белеслијин, учитељ у В. Кикинди	19.20
41. Макса Стојковић, учитељ Неузина	8.90
42. Н. К. Пуљевић, Ст. Вановци	8.70
43. Јово Поповић, учитељ, Војнај	8.90
43. Паја Митровић, Ораховица	7.30
44. Стеван Урошевић, Шид	8.70
45. Петар Милошев, На Ријеци	12.45
46. Гавра Гринхут у Загребу	39 48
47. И. Хамершмид у Вршцу	14.76
48. Д. Кнежевић, Медина	6.12
49. Св. В. Милић, Ст. Градиште	6.—
50. Лазар Имброновић, Арад	19 90
51. К. Николић парох у Калаву	35.—
52. К. Поповић трг. у Слатини	71 70
53. Васа Јовановић, официјал, Сењ	8.—
54. М. Марјановић у Голубинци	10 37

Ко од горњих дужника и сад неби хтео

да свој дуг подмири, тога ћемо тужити суду. За сада износимо на јавност само горе изложене, а доцније изложићемо уз ове још многе друге, са већим свотама, ако се међутим не пожуре те сваки свој дуг изравна.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Новије књиге

послате уредништву на приказ.

Орао велики илустровани календар за годину 1890. која је проста, има 365 дана, уз сарадњи српски књижевника уређује Стеван В. Поповић Цена 50 новч. или 1 динар. У Новом Саду издаће и штампа А. Пајевића.

Велики Годишњак са библиотеком за народ. Велики српски народни илустровани календар за просту годину 1890 која има 365 дана. Година 41. Власник Александар Савдић, гимн. професор. Уредник Андрија М. Матић, гимн. професор. Издаће и штампа српске књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Новом Саду 1889. Цена је са уметнутим листовима за приход и расход 50 новчића Уз овај календар иде као уздарје једна врло лепа слика у бојама израђена: „Св. Сава“, архиепископ и просветитељ српски.

Цзрић. Мали календар са сликама за год. 1890. Нови Сад. Издаће и штампа А. Пајевића. Цена 20 новч. или 40 дин. пара.

Ђаче. Дечији лист. Излази у Београду једанпут месечно. (Година III.) Власник и уредник Пет. М. Никегић. Штампарија код „Просвете.“ Излази једанпут месечно. Цена изван Србије са додатком 4.50 д. (Било нам престало долазити, сада нам опет долази. Ур.)

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ!

На књигу

„ЗНАНАТ ЈЕ ЗЛАТАН“

од

И. Деспотовића

(Ово је дело наградила Матица Српска.)

Друго издање

(Прво издање штампано је у 3000 примерака.)

На осмини изнеће 3 штампана табака.

Цена је: 30 новчића или 60 пара динарских.

Рок претплате траје до св. арх. Михаила.

Имена претплатника штампаће се.

(Списак претплатника и новац шаће се под-

писаном; скупљачи за труд добијају на 5 књ 1

Претплату примају све књижаре

ђаци, занатлијски помоћници (калфе) и ше-

ргри добијају књигу у пола цене.

У Земуну, 16. октобра 1889.

Србин Милош Грабовачки.

ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1890.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

— ГОДИНА ШЕСНАЕСТА. —

Овај највећи, најбољи, најлепши, а по томе најјефтинији српски календар, који је за ово петнаест година распрострањен у више од 200 000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године на лепој, углађеној артији

Календарски део „Орла“ уредио је професор А. М. Матић. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне звукове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима уређеном месецу стари и нови календарнион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, уз то чисто изрубрициране листове за бележење.

Забавно-поучни садржај „Орла“ за годину 1890. грана се на ове одељке:

Народни добротвори: † Митрополит Стефан Стратимировић од С. В. П. 2. Народне светковине: а) Прослава 500-годишњице косовске о Видову дну 1889. у Крушевцу. б) Миропомазане краља Александра у манастиру Жичи. 3. Приповетка: Краљица од Симе Матавуља 4. Народно здравље: Болести од разних заната, од Др. К. 5. Ратарске поуке: I, Каква сетва таква жетва. II. Мора ли бити корова? Од М. Петровића. III. Шта и како да радимо? пише Ж. В. IV. Из бележака † Дра Ђорђа Натошевића: 1. Како ће ратар да се помогне. 2. Наше ливаде. 3. Сејање пиће за стоку. 4. Десет заповести о ђубрењу. 6. Пчеларске поуке. 1. Три кардинална и авила из практичног пчеларства. 2. Вештачки ројеви, од Јована Живановића. 7. Виноградарске поуке: Шта се може против филоксере? од С. В. П. 8. Народна просвета: „Друштво Светога Саве“, од С. В. П. 9. Песме, Змај-Јована Јовановића. 10. Песма, Н. В. Ђорића. 11. Уз наше илустрације. Уз овај садржај иду Вашари и Огласи.

Илустрације за „Орла“ израђене су у првим уметничким заводима.

I Насловну слику: 1. † Јован Стерија Поповић. II. Ликове: 2. † Митрополит Стефан Стратимировић. 3. Александар I краљ Србије. 4. Краљица-мати Наталија. 5. Наследник црногорског престола кнез Данило. 6. Кнегињица Милица и заручник јој велики кнез Петар. 7. Михаил, митрополит Србије. 8. Герасим Петрановић. 9. Симо Поповић 10. Мита Петровић. 11. Сима Лозанић. 12. Стеван Лазић. III. Слике из наших крајева: 13. Спомен 500-годишњице косовске. 14. Миропомазане краља Александра I. 15. Ђивот са св. моштима цара Лазара у манастиру Врднику. 16. Венчање кнегињице Милице са великим кнезом Петром. 17. Дом друштва св. Саве у Београду. 18. Босански бегунци. 19. Рањен Црногорац. 20. Град Подгорица. 21. Град Служ. 22. Сабор код манастира Каленића. 23. Варош Охрид на језеру Охридском. 24. Српчад из околине Призрена. 25. Србин и Српкиње из околине Призрена.

„Орао“ за год. 1890. стоји само 50 новч или 1 динар.

Наручбине из Србије прима књижарница Велимира Валожича у Београду, која рабатује 20—25%. Из свију осталих крајева упућују се наручбине на потписану штампарију. Растиривачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „ЦАРИЊА“ мали календар са сликама за год. 1890. Цена му је 20 новч. или 2 гроша. Рабат и наручбина као у „Орла.“

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду,
издавалац „Орла“ и „Царића.“